

Ta'iala 3:

O fu'a mūmū... o lamatia oe?

O lau telefoni ma lau komepiuta e fesoasoani ia te oe ina ia maua ai pea au feso'ota'iga ma uo e te talitonuina ma ou aiga ma maua ai le fesoasoani pe a iai i tulaga faigatā. Ae peita'i, e mafai fo'i ona fa'aaogā sese faiga fa'atekonolosi.

O se pa'aga o lo'o iai pe na iai e sauā, e na te ono fa'aaogā faiga fa'atekonolosi e osofoa'i ai oe, fa'amāina pe puleaina oe. E mafai fo'i ona latou fa'aaogā faiga fa'atekonolosi e mata'itū ai au mea e fai e aunoa ma lou iloa. O le ituaiga o sauāga lenei e ala i faiga fa'atekonolosi ma e ono e matuā mafatia ai, lagona ai lou fefe ma lē toe fia mafuta i se tasi.

Manatua! O le sauā, taufa'amata'u pe lamalama solo mai e ala i faiga fa'atekonolosi e le LELEI.

Ia mataala i 'fu'a mūmū'...o fa'ailoga lapata'i ia e ta'u atu ai ia oe e iai mea e lē o sa'o.

O ā fu'a mūmū?

- E mana'o lau pa'aga e na te pulea maia lou fa'aaogāina o le tekonolosi pe fa'atapula'a lou fa'aaogāina.
- E foliga mai e tele mea ua iloa e lau pa'aga e fa'atatau ia te oe ma au mea e fai.
- E foliga mai e iloa e lau pa'aga mea na e fa'asoaina i isi tagata i luga o le initaneti ae e te le'i fa'asoaina ia te ia.
- E foliga mai e iloa e lau pa'aga le mea o lo'o e iai pe o lo'o iai lau fanau ae sa lē masani ai.
- E siaki atu oe i taimi uma e lau pa'aga e ala i text pe alu i au itulau i luga o feso'ota'iga televavave ma fesili atu e pei o le: O ā au mea na e fai?, O ai lena e te lua iinā?', 'O fea oe?'
- E lafo soo atu e lau pa'aga ni text poo ni feau e te lē mana'o ai, pe vili atu e fa'atigā, fa'amā pe fa'amata'u atu oe.

- Ua amata ona feso'ota'i lau pa'aga i au uo po'o ou aiga e siaki i ai oe pe fai i ai tala taufa'aleaga e fa'atatau ia oe.
- E fa'aoso mai oe e lau pa'aga e lafo atu ni ou ata leaga, ona nofo lea talafo solo i isi tagata e aunoa ma sau fa'atagana.
- E fa'amata'u e lau pa'aga oe e na te avea i luga o le initaneti ou ata ma vitio pe a e lē faia le mea e mana'o ai.

O isi fa'ailoilo o lo'o fa'aaogā sesē au faiga fa'atekonolosi

- Ua te'i lava ua taofi lou toe fa'aaogāina o au itulau po ua foliga ua sui lau upu tatala fa'alilolilo.
- Ua iai ni mea matuiā ua tuu ane i luga o au itulau o feso'ota'iga televavave.
- E foliga mai ua tele ina fa'aaogā e lau pa'aga au masini ae le'i masani ai.
- Ua fai atu lau pa'aga e fa'atutusa lua upu tatala faalilolilo mo lua masini ma lua itulau i le initaneti.
- Ua fa'apipi'i e lau pa'aga se mea pu'eata fou po'o se masini mo le puipua i le fale ae lē o mana'omia.
- Ua tuai le ola o lau telefoni po'o le komepiuta pe ua lē ola lelei.
- Ua avatu ia te oe po'o lau fanau ni tou mealofa fou fa'aletoroni ma ua maumaua'i lava lau pa'aga ia tou fa'aaogāina.

- Ua fa'atulaga se itulau pepelo i luga o feso'ota'iga televavave e fa'aaogā ai lou igoa.
- Ua lafo solo atu ni imeli po'o ni feau SMS pepelo e faafoliga na sau mai i au itulau.
- O talaga tupe e te lē iloa ua aliali mai i luga o fa'amatalaga o au teuga tupe po'o luga i le initaneti.

A e lē mautinoa i le mea ua tupu, **talitonu i ou lagona**. O oe e te iloa lelei pe afai e lē o sa'o se mea ma pe afai e te mana'omia ona maua se fesoasoani.

Lisi siaki o le eSafety

**Afai o e iai i se tulaga lamatia vili
vave 0 e Tolu (000)**

Afai o e lagona o lo'o taumulimuli, lamalama pe pulea oe e se tasi i luga o le initaneti, o mea ia e mafai ona e faia:

Fa'aaogā se masini o lo'o sefe e su'e ai se fesoasoani, fai ai au teugatupe ma so'o se fuafuaga o le saogalemu po'o feso'ota'iga totino. Aua le fa'aaogāina lau oe lava masini — fa'aaogā se komepiuta a se faletusi po'o se masini a sau uo po'o se isi o lou aiga e lē mafai ona fa'aaogā e lau pa'aga.

Fai sau imeli fou mo fuafuaga o le saogalemu ma fai ai itulau fou i luga o le initaneti. Fa'ato'ā fa'aaogā lava lau imeli fou mai i se masini o lo'o saogalemu, i se nofoaga sefe. Aua le fa'aaogāina lou igoa sa'o i le tuatusi o lau imeli fou. Fa'aaogā se mea e lē feso'ota'i ia oe e pei: whitelillies@email.com, ae lē o le LoulgoaSa'o@email.com. Fa'aaogā pea au imeli tuai mo feso'ota'iga i aso faiso'o e lē lamatia ai oe.

Talitonu i lou lagona pe afai e te manatu o le tagata o lo'o sauā ia oe ua ia iloa fa'amatalaga i lau imeli fou. Fai se isi imeli fou i se masini o lo'o saogalemu pe a e masalosalo. Sui le fa'aaogāina o lau masini masani: aua ne'i e fa'aaogāina e tatala ai ni mea tāua pe fai ai se tala e ono lamatia ai oe.

Fai ni upu tatala fa'alilolilo fou ma numera tatala fa'alilolilo fou mo masini uma ma itulau, pe afai o sefe ona fai. O upu tatala fa'alilolilo e lē tatau ona mate'igografie e le tagata o lo'o sauā ia te oe. Fa'aaogāina o se fuaitau e na o oe e iloa o se auala lelei lea mo upu tatala fa'alilolilo malolosi, mo se fa'ata'ita'iga, 'C@tsareb3tterhand0gs!'.

Fa'aeteete i tagata e te 'uo' ai i luga o le initaneti — uo atu na o i latou e te iloa ma talitonu e lē feso'ota'i atu i le tagata o lo'o sauāina oe.

Fa'aaogā fa'atulagana patino i au itulau uma i luga o feso'ota'iga televavave ma ia fai ma siaki aemaise lava pe a uma ona fa'afou polokalame.

Sign off ma log out i taimi uma i itulau o fa'amatalaga lautele ma imeli na i lo na'o le tapunia o le fa'amalama.

Tapē auaunaga e fa'ailoa ai nofoaga oi lau telefoni ma isi masini ma aua le tu'uina lou nofoaga po'o ata i luga o feso'ota'iga televavave.

Tu'u i totonu polokalame tapē vairasi i au masini uma e fesoasoani e poloka ai polokalame sipai.

Siaki le masini a lau tamaitiiti ia fa'amautinoa ai ua mae'a ona faia nei la'asaga ia latou masini e fa'apena fo'i i lau masini.

Siaki uma accounts e pei o peimeni o credit card poo direct debit e ono fa'ailoa ai lou nofoaga. O itulau e pei o le eToll, eTag ma pepa malaga e fealua'i ai i auala mo feoa'iga lautele e ono feso'ota'i ai i le credit poo le debit card a le tagata o lo'o sauāina oe. Fa'afeso'ota'i lalā nei ina ia aveese lau ta'avale ma pepa mai accounts ina ia aua ne'i iloa e le tagata o lo'o sauāina oe au gaioiga.

Saili se fesoasoani

Manatua! O sauāga e auala i faiga fa'atekonolosi e lē LELEI ma e le'i mafua iā te oe. O lo'o maua le fesoasoani. Afai o e lagona e te lē o saogalemu, fa'afeso'ota'i vave leoleo ma auaunaga o fa'alavelave fa'afuase'i i **0 e Tolu (000)**.

Afai e lē mafai ona e tautala fa'a-Peretania

Vili 0 e Tolu (000) mai se telefoni fale ma fesili mo le 'Police', 'Fire', po'o le 'Ambulance'. Fa'atali pea i luga o le laina ma o le a fa'afeso'ota'i oe i se fa'amatalaupu.

Afai e lē o se fa'alavelave fa'afuase'i, e tatau ona vili po'o lou alu sa'o i le ofisa o leoleo i le tou vaipanoa.

Mo nisi fesoasoani, feso'ota'i le **1800RESPECT** mai se telefoni po'o se masini o lo'o saogalemu i se taimi vave:

1800 737 732

1800respect.org.au

E ofo atu e le **1800RESPECT** mo le 24 itula, e leai se totogi, fuafuaga fa'alilolilo mo le saogalemu, faufautua ma lagolago mo ituaiga uma o sauāga, e aofia ai sauāga i aiga ma sauāga tau feusua'iga. E mafai fo'i ona latou feso'ota'i atu oe i isi auaunaga o lo'o iai i le tou vaipanoa. Alu i le 1800respect.org.au/languages/ mo nisi fa'amatalaga, fautuaga ma vitio i isi gagana.